

DEBATT

KRISTINA LUNDIN OCH EVELYN JEMAL
Konsulter i företaget Uniformskonsulten AB

Våga funktionsupphandla – få fler och bättre anbudssvar

Fel ställda krav i förfrågningsunderlaget innebär att våra myndigheter får för få svar på sina anbudsförfrågningar. Det betyder dessutom att man ofta köper gammalmodiga produkter. Om man fokuserade på funktionskraven skulle man få fler svar och automatisk få ta del av den nyutveckling som sker.

Det är inte bara Konkurrensverket som är bekymrad över att så få företag svarar på de anbudsförfrågningar som våra myndigheter producerar. Under våra kontakter med myndigheterna får vi ofta den bilden bekräftad – man tycker att man får för få svar men har svårt att sätta fingret på varför.

I vår bransch, arbetskläder, är en av anledningarna paradoxalt nog för hög ambitionsnivå hos dem som producerar anbudsförfrågningarna. I sin iver att göra arbetet riktigt grundligt och minimera alla risker går man ofta för långt i sina kravspecifikationer.

Genom att specificera extremt noga hur plaggen ska sys och hur alla ingående material ska vara konstruerade – ibland ända ner på fibernivå – målar man in sig i ett hörn. Fabriken tvingas sy på ett sätt som inte passar deras produktionsmetoder (trots att det många gånger finns alternativa metoder som är lika bra) och, viktigast av allt, ofta återstår bara en enda leverantör av tyget. Alla arbetsklädsleverantörer som inte lyckas hitta just den tygleverantören (bland tusentals leverantörer i världen) kan alltså inte svara på anbudet.

Den tygleverantör som haft lyckan att en gång fått sitt material analyserat av den nitiska myndigheten får å andra sidan sälja sitt material om och om igen utan att priset kan ifrågasättas. Det här leder naturligtvis inte bara till högre priser utan också till att myndigheten ifråga inte får ta del av den tekniska utveckling som sker på till exempel materialsidan.

Låt oss leka med tanken att man skulle gå tillväga på samma sätt när man upphandlar till exempel skrivare. Vi tänker oss att en myndighet hittar en skrivare som passar perfekt för deras behov. Den här skrivaren monterar man ner i sina minsta beståndsdelar och upprättar en teknisk kravspecifikation som i detalj beskriver hur varje del är konstruerad. Sedan går man ut med upphandling på den specifikationen. Det är nog uppenbart för de flesta att man inte skulle få mer än ett svar på en sådan förfrågan. Det samma gäller förstås i alla andra branscher – så även i textilbranschen.

De överdrivna specifikationerna behövs inte för att säkra kvalitén på arbetskläder. Det har i allmänhet inte någon betydelse för funktionen av ett plagg om tyget innehåller 50 procent polyester och 50 procent bomull eller 60 procent polyester och 40 procent bomull. Det som betyder något är vilka egenskaper plagget har.

Istället för att specificera exakta sömnadsmetoder och tygkonstruktioner bör man därför istället fråga sig vilka funktionskrav plagget måste uppnå. Det som avgör vilka krav man ska ställa är under vilka förhållanden kläderna an-

vänds och hur länge de ska hålla. Det kan röra sig om exempelvis slitstyrka, rivstyrka, nötning, krymp och färghållfasthet. Att materialen verkligen uppfyller kraven kan leverantören enkelt testa på ett ackrediterat testinstitut och bifoga sitt anbudssvar.

Med det här arbetssättet kommer fler leverantörer att både vilja och kunna lämna anbud. Det bidrar självklart till ökad konkurrens och därmed lägre priser, men också till man får ta del av den tekniska utveckling som sker även i textilbranschen. ■

DEBATTERA i Anbudsjournalen

Vill du framföra dina synpunkter och funderingar inom området offentlig upphandling är du välkommen att skriva en debatt i Anbudsjournalen. Lämplig längd på debattartikeln är mellan 3 500 och 4 000 tecken, inklusive blanksteg. Manusstopp är onsdagar till nästkommande nummer. Vi förbehåller oss rätten att redigera debatten. Inget arvode utgår.

Skicka debatten till:
redaktion@allego.se eller Redaktion,
Allego AB, Box 406, 791 28 Falun.